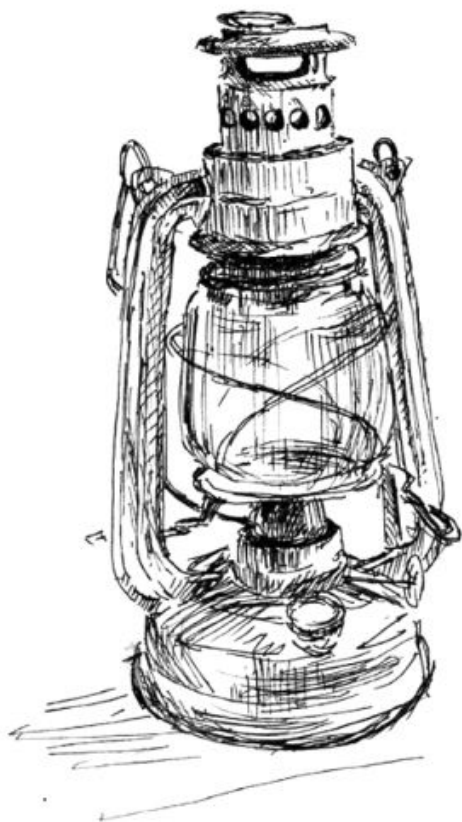

ZORAN S. PILJEVIĆ
FENJERSKA SVETLA

Edicija
SAVREMENA POEZIJA

ZORAN S. PILJEVIĆ
FENJERSKA SVETLA

DRUGO DOPUNJENO IZDANJE

NA KIŠI

Dođu i odu kapi
sa poledine neba,
preko senki
od izgubljenih
fenjerskih svetala.

Preko tišine, cvet
mesečev u naznake večne,
dok vetrovi govorili su
o lepoti spoznanja i samoći.

Samo to sećanje
kad govorilo je nebo u oku kruga,
prstima vetra na prelistanim stranama,
o, kako ludo cvetalo je polje,
kako, čini se do večnosti.

Nazad na iščitano pismo
u hladnim rukama,
vode u pokretu,
kao misli kroz vaseljenu,
do bestragijskih smrti zvezda,
od slobodnih snova oslobođenih.

Od krvi čednosti,
od kiša na ispranim tragovima.

PRAĆENJE

Do sećanja ja ću pratiti vas,
gospo!
Ne ljubeći vam lice kaluđerice.

Samo ću pratiti reči te uzdrhtale,
praštajte,
iako oprost ne tražim sebi već vama,
gospo moja!
Prolaznik biću udostojeni kroz aleje ruža.

Rukama tim vašim othranjenim brižno,
eto ja biću ružar
u tom vrtu,
za gest naklona što biće mi dar.

I trag kočije preko dlanova mojih
čuvaću za vas,
gospo!
I crni veo noći do sećanja kad pratiću vas.

KAPIJE NEBESNE

STUPANJE

Prepoznaćemo težnju
u telima od neprozira snova,
kad kiša prostre postelje
nad prepuštenim trenovima,
u pratnji pastirskih frula,
stihovima na mesečevim tragovima.

Mozaikom na tvojim dlanovima,
ti u tamnom velu bleđa i prizvana
u predvorjima čekanja i plamena.

Ja sam ratnik na polju,
lik i linija na horizontu obojenom,
ti budi trag... budi kap za žeđ,
mi prepoznati u smrti bez slova
u krugu ponavljanja odtrajavamo
i od noći otelotvoreni, trenom za trenom.

Dostupamo kao nikada pre,
kao nikada više u potonje bivanje
i verovanje da tu smo sjedinjeni od praha
kao dosegnuto nebo, kao kraj i početak,
prizivam te, prizivam kroz noćnu tišinu,
kroz lomaču vasseljensku.

JUTRO

Počinjem,
počinjem seno
koju prepoznajem
u kući stranaca.

Korakom od niotkud,
odrazom pogleda,
otiskom od izgubljene reči,
i puta uspavanih.

S pitanjem zašto,
pored prolaznosti trenovanja,
sive oznake doznačujem,
a znam da počinjem.

Da l' možda i ti
doznaćeš
početak moj?

PESMA

Pesma je bila,
požuda izmagline
a tek što javilo se jutro,
stizao je lik, slika
kroz plavo bojen san.

Kamen i senka,
senka i kamen,
svedoci vekova i zvezda
za spajanje do neba.

Kroz muk dosezanje
put i belina stvaranja,
kap vode za žedne usne,
za slovo uklesano u kamenu,
za stih što vodi u nebo.

PREKORAČENJE BOJE

Počeli ...
trunjem kosmosa,
krugom kojeg
ponavljali smo večni.

Svim viđenjima
i izgubili glas početka.

Ukleti od linija,
praha mesečevog
što se niz nagost gubi,
vodom što prati korake,
nebo kad nas je pročitalo
i ćutnja vekovna,
usnile na oltar zvezda,
zaboravila noć.

Pogledi i mesečina,
neki odjeci i šapat,
tamo gde smo pohodili plavet.

OPUS

Plavo, plavo bojim
korake smrti i plam,
dok govoriš tiho
naši glasovi zamiru
u toplu poželjnu noć.

Mislim, pokušaj
odvojenost od neba,
na početku, na kraju,
sa onima koji ostavljaju
korake u pesku na obali,
nepostojanje, plač i snove.

Samo veče, samo govor,
ponekad bolje priče,
pogledaj pajace osmeljene
sa pogledima i mislima
na belinu puti, drhtaj lista,
vidi me nad površinom reke
kako dolazim sa slikom.

Dok slušamo lajanje paščadi
ipak ja na tvojoj strani uzglavlja
da usnim sve snove pre kiše,
i kada tišina poziva naše korake
niz pločnik staroga grada,
mi obespokojeni smišljamo svetove.

ZNAČENJE, RUKE I NEBO

Iz prikrajka pogledom
pokušavam dokučiti sliku,
kočije su tvoje bele
i tvoji psi hrtovi,
pegazi istetovirani
po mišicama, mojim i smrt,
ti prizivala si ptice u zatonu.

A ja hulja sam, bogohulnik.

Bez obećanja viteštva,
i oslobođen, šta je to, igra
kao u tuđoj plovidbi,
u tuđoj reči oklevetan,
prepoznat moreplovac,
tu me nema, među tvojim
čežnjama, tvojim htenjima,
jednoznačno se zaboravljam
bez obale bez potonjeg daha.

Tu gde prepleteni su putevi,
ne!...

Nema me tu gde ljube se reke
samo da znaš!

I ni od lišća treperenja nema,
nešto kad ti se kaže u predvečerje,
kao da sam crna ptica na onom našem polju.

NEBO

U ovom odblesku
tvoga oka, bivam,
govoriš moje ime,
proneverene boje
prate naše strepnje,
ti si sva razlivena
na mojim rukama,

kao boje reke na odlasku,
sad koračamo prema nebu.

Put plave niti hrlimo,
naši koraci na kiši,
ti i ja opijeni daljinom,
bojimo suton krvlju,
nerođene zvezde i misli,
i neka sve ode i prođe,
sve vreme koje smo čekali,
svi prepleteni snovi
upiju u naše tragove.

NA VRATNICAMA UKAZANIM

Na vratnicama
s crvenim togama
i malo rečima, potonjim,
priskrbismo smernost,
oprosta od nebesah
i korak od koraka.

Razmetljivim trenom.

Na vratnicama
kap, suza, od ptica kliktaji,
dah dnevi na tragovima,
tvoja vrelina, tvoj glas,
naša tajna zakriljena vatrom
najjačom crvenom i zlatnom.

Spoznajom trenovanja.

Tu smo...
na vratnicama neba,
glasa i uklesanog slova u kamenu,
u sliku pretvaramo se mozaika
kad gore sveće i jarki plam
i gubimo sve naše stihove
u jednom prokazanom trenu.

KAD SPOZNAO SAM ZALASKE

Crvena kao večnost,
nad ponovnim pevanjem
kao da će se sve znati,
sve pesme napisane,
tvoje usne šapuću,
tihi prsti vetra stihove nose,
trijumfalne kapije su otvorene.

Tad video sam trunje i slova.

Nikad neispisane stranice knjige,
mnoga svitanja i trešnjin cvet,
niti plave što spajaju nas
krvlju u tragu pera ispisani i sami,
pitam se kakav je ovo san?
I nebo kojeg stvarno nema
pod kistom moga traganja na platnu,
jarkom, crvenom, tražim te...

Bestelesan kroz večnost.

Prvi sam na potonjem putu
na kojem hvaljen nikad,
kao nedozrelo žito i klasje
pod svetlom svitaca i meseca,
prvi u jutru sa svojom nagošću
poetske vatre i žara...
samo smo mi u knjizi između korica.

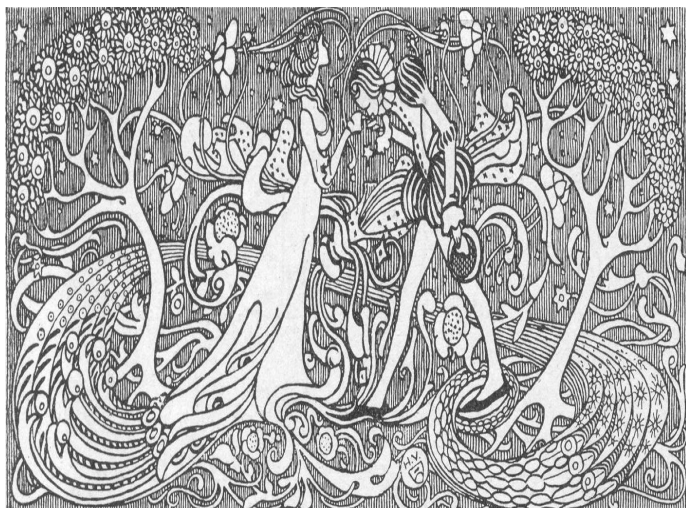
DRUGA MISAO

Tek pošto zađem u noć
dojavi misao druga raskalašna
a bilo je govora i o tome
da bliznakinje ne raspoznajem govorom.

Časno like i neočitavane dok zakivaju reč mi.

Tek onda zadobijam misao drugu,
prvoj dozivam mater...
zalazeći u deltu posustale noći,
skidam sa nje pozlatu
i proglašavam, počasnom drugom na svom mestu.

OPSESIJA DNEVI

UVOD

Jedan za drugim odjek
preko linije što niz pločnik vodi,
naši koraci namireni podnožjem
svih odbijenih damara, putovanja,
prožima nas slutnja da smo jedini
svedoci pod zvonikom crkve.

Da smo u cvetove plamene ušetali
obnevideli i priklonjeni sećanju,
noći i jutra sa nekom iskrom u oku,
nekim tragovima na kraju knjige
u odćutanom pogovoru.

Sve je tu tišina i gluvoća, mrak i dah,
vrela dah na obrazima i usne
boje zalaska sunca i predvečerja,
jedan za drugim odjek niz pločnik,
stare beogradske ulice i reka,
reka u svojoj nameri da nas ostavi
zauvek na svojoj uspavanoj obali.

DA... ZNAM TAJ OSMEH!

Taj osmeh što osta
kraj starih drvoreda
i divljeg bršljana,
stare kuće ruševne.

Da... znam taj osmeh!
Zbog njega bih prepričao snove,
rukama staračkim naslikao sliku,
založio vatru dok kaplje predvečerje
a ti samo gledaj me danima,
noćima, dok vatra pucketa
svoju opojnu tihu pesmu.

Dok daljina veze svoje duge niti.

U jutro zamrlo na grudima negde
u nekom potkrovlju odsanjanom,
da to sve saznam i znam,
sve priče što lagano teku,
da... znam taj osmeh!
I glas što se preлива kao val
na mesečini u prolećnoj noći.

Kad me presretnu paščad
na putu povratka u knjigu ćutnje,
iznad vremena iznad krovova,
da... znam taj osmeh!
Kao slovo i prepuštanje,
posle pohoda i hodočašća.

OPSESIJA DNEVI

I vina beše
na usnama kap
dok sam te ljubio
u svoj belini neba,
dok tonuli smo u san
u potonjoj opojnosti
u tvojim očima.

Kao što smrt ljubi me
na osenčenom piru,
moje ime u slonovači
urezano crvenom,
trajalo je, čini se dugo.

Ostaci prolaznosti
i vino crno ljubi me ponovno,
po ko zna koji put,
kad dani umiru pod maskama
za treći čin pripremljene,
strune mandolina trepere,
Adagio španske romanse
iz Andaluzije i Kordobe.

I vina beše
na usnama kap
dok sam te ljubio
svu prozirnu od kiša,
od mesečine obasjanu,
kad počinjale su svetkovine.

TAMNA

Nad oznakama
kada je trebanje
usamljeno počelo.

U njedrima nebeskih svodišta
kad noć je prizvanica i zvezde,
sa usana sklizne reč prepoznana
na poprsje kao svetli trag,
kao prohod kroz zvezdano jato,
kroz dah vatrene ptice.

Kroz ražalovano stizanje,
otkaplje vreme na testament neba,
na hvalospevnu pogubljenju noć,
sve boje se sjedinjuju i krv
pod kandžama rasporene zastave
i jedan uzlet na mesečini zavetni.

ZABORAV NA ZALASKU

U kamenu klešemo likove
da bi odagnali zaborav.

I tako udvorili večnosti
bez zalazaka nad deltama,
prolaznosti prepuštamo lepet ibisa
i tragove u pesku putešestvu.

Konake vraćamo konačištima,
prepotopska stada izgubljena pastirima,
smernost produbili...
Svete prstenove neuskraćene svecima,
i njihovo vidokružje, daljinu jedinu,
i nebo, vatre plavetne puno.

Označimo u kamenu
one poruke neodbrojane
i svoju kap postojanu, zaveštajmo
kapima u nadolazećem trenu.

ŽIG

A znam da nosiš žig
starovremeni na dlanu
žertvenom, žuti cvet,
priču iz prošlih vekova,
u oku galope konja
pred kočijama, sve to...

Dok sam na putu pored.

Dok gledam te pred suton,
sve prošlo pod maskama,
i ja pogrešan u ovom vremenu,
sceni pod velovima htenja
i lutanja sa jednim odrazom
u malo vode na dlanovima.

Dajem ti pismo i slova,
hiljade stihova u njemu
dok lišće treperi na vetru,
dok kiša kaplje u tvoje skute,
dok moje ime se gubi
u neku daljinu iza nas.

Dajem ti prsten od mesečine,
od kapi prolećnih kiša,
a znam da nosiš žig
prošlih lutanja i traganja
i jedan mali žuti cvet na dlanu.

RUŠEVINE

Renesansne fanfare
izlivaju devičanski osmeh,
čekanje pored belasanja.

Prvo pođoh neznanom linijom
ka udaljavanju a sve bejah bliže
i ne poznah kuću beline,
možda?!

F. Gvardi prepozna Kapričo s ruševinama.

Njemu i ostalima
preko vode bez izmaglice
ne preporučujem svoje ruševine na jugu.

Ni vinograde avetne
u tišini!
Jedino tišinu Van Goghu i njegovom
posvećenju
darujem...
i krv u peru jedinom putniku bez prave reči.

TRAJANJE I ISTINA

Polazak od istine,
i kamo udostojeni žar,
sve vatre rasplamsane,
sa usana šapati i zov,
prosuti sve prikupljene početke.

Ti si tako uzvana pred kišom,
pod bremenitim nebom
i žutim umornim lišćem na vetru,
pored kamena na kojem slova
su uklesana i večna pesma.

Iste su sve stranice knjige,
sve pesme govore o obali,
o reci na svom putu i daljini,
o svim plovidbama na pučini,
samo ja nisam isti dok stojim
zagledan u noć na pramcu.

PREPUŠTANJE

Prospite sve svoje
govore i reči
u moj poklonički vrč.

Nek prelije se boja
u darivanom slegnuću.

Vaše poglede sačuvajte
od mreže i niti boja razapete,
Moje je...
još manje sve sagledivo
obojeno sećanje i stih.

Kao u rukama tim što osta
jedna pokisla praznina,
sama...
mnoge priče ispričajte svi
vi pored reke što lovite sne.

Ja samo razumem ptice
izgubljenih gnezda,
potragom ću zbog njih
cvetove žute položiti i dah
na rubu svoga izgubljenog sna.

POGOVOR

Progovorio si,
progovorio sam,
Arhanđele...
a nismo trebali!

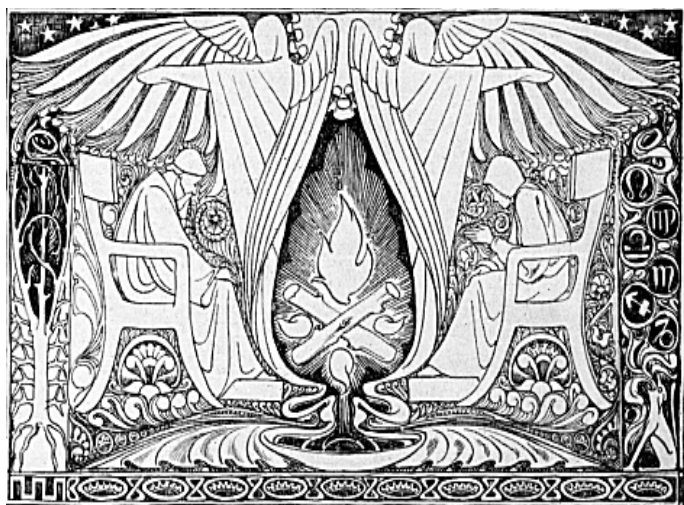
Nismo li zajedno
ubili žrtvu u tebi,
žrtvu u meni...

Ne kaješ se,
ne kajem se,
znaš li možda,
i moje i tvoje lice,
bez lika, sa maskama?
Bez krila bićemo ubogi!

Ti hoćeš i sve i ništa,
a ja ništa i sve...
buđenje i snove,
počasne govore
i lovorove vence na glavi,
za tebe, za mene...

Ne znaš slavu o slovu,
ja znam slovo o slavi!
Ti šalješ pisce da tvore knjigu
a ja pišem stranice knjige!

BOSONOG ZBOG NEBA

BOSONOG ZBOG NEBA

Čin:

Uspravnom rukom poseglom
za slegnućem, dodirom...
prstima prebiranje pupoljaka,
o, kako vrišti vatra, žuta boja,
u senci život prekoračuje,
zametak u spletu crvene niti,
javlja se, kljunom opnu probija.

Potom izloženost, vetrogonje
produbljuju žar htenja i težnje,
s dna odašilju se pulsirani
osećaji i tragovi, letovi ka visini.

Čin:

Nebom bosonog zatičem
trak vatre i putovanja linije,
crvenu od krvi na mesečini.

I sve ono što biće odmereno
iz njedara i pušteno u nebo,
sve kada nadođe jarkom bojom,
uzdahom iz najdublje nutrine,
s nagošću slova, još više znam,
još više dostupam pred spoznajom.

* *

Potom odćutano izgaranje
tu u pepelu tinja o vatri sanja,
bez dodira, bez šapata sa usana,
samo tišina i tajna u knjizi
prepuna otežalih slova pod perom.

Gasi se damar kad stupa noć
bez glasa, bez vriska imena,
kad mesec se naginge na stih,
oslanja svoje pronicljive zrake.

Čin:

Pre svih dosegao sam nebo
bosonog niz tragove stihova,
niz ime koje osta na drugoj
obali reke i izgubljenog sna.
Ruke su visoko dlanovi otvoreni,
krv kaplje niz linije trajanja,
boji puteve otvorene buduće.

BELO I CRNO

Dotaknuti tragovi belih sumraka
što se prosipaju za utiranje do Raja,
podizhu naviše i ljube mrenje neba
koje se nagošću sunovraćenom nudi.

Kad drhti pronevereno usijanje,
kad u njemu troše se potonji belezi
a ispod je svaka reč za pesmu, jaku
i stih ispod crnih korica knjige i noći.

Korice boje smrti, iskežene smrti
kao rascvetani promrzli cvetovi ćutnje,
kako propadaju kroz pukotinu ledenu
gde početak i kraj ništavno se ruga.

Bledilu pečata što je pod glasjem
a stopala bosa izgubila svoje tragove
kojima bi u obećano, nedorečeno...
kad njedra zavape klonućem greha.

I belinom izmrvljenom sa mnogih slika
dok davi bespoštedno ljuto kolebanje,
kad uliva se sumrak u džepove kaputa
u staro izbledelo pismo za tebe napisano.

ČITAČ LUNE

Čuvar duše:

Ponizniče raskravljenih svitanja na obličju
prevarenom čutiš... čutiš a ne bi trebalo
tu na obali dok čekaš skeledžiju
sa obolom u džepu starog kaputa,
sa okom spremnim za drugu stranu.
Dokle god seže ti kruna i kraljevstvo govora
založenog u vatri razgolićenih htenija,
razgolićenih spoznaja i težnji,
udvorniče, sačinitelju zublje predaka,
hvalospeve na grudima čedno privijaš...
svetlo sa nebeskog jedra i staza, treba da znaš.

Gospodarica slutnje:

Ti skriven bdiješ dokoračjem presreten
u hodnicima nedokučenim za svetlo
plave ptice iz knjige obećanja i odgovora,
svetih slova za pismo sa kojim ključ ćeš zadobiti
i svete vratnice otškrinuti za sve tvoje sledbenike,
za sve tvoje korake kroz pustinju sakupljene,
poklonićeš onima koji tvoj zalog prisajediniše
i neće izostati vrh do kojeg tvoje „Ja” korača,
vekovima kroz pustinje sa jednim zvonom
u rukama i jednim pismom od mesečine.

Ostali uslišnici:

Da l' ti si onaj što na brdu stoji i zvonom zove
daljinu svoju, one što slova nose i pera bela,
na vetru podižeš krila svoje ptice, svoje jato
da kljunom dotaknu lunu žutu i jednu zvezdu
na umoru? Da l' ti si onaj što sa zmijom sniva
na putu kroz pustinju, bez pravog sabesednika,
saputnika, sa prevrtljivim demonom kušnju deliš?
Da l' ti si onaj što prah iz džepa lunin sipa na dlan
ubogog i izgubljenog putnika, namernika,
onaj što čita srebrni trag prosut u njedra crne
noći?

OD BOJA KRUNA

Preskočena večernja
molitva dok govor teče,
govoriš o južnim vetrovima
što niz reku spuštaju dlanove,
svoje prste zavlače pod lišće,
o kamenu na brdu sa imenom
na sebi uklesanom... mnogi
očitaji vatrenih stihova u sumrak.

I kažeš: „bilo je negde tamo,
kad kiše su lile neprestano
svi likovi promicali u mimohodu
u svoju čutnju zagledani
a mi bosonogi niz divlje staze
u daljinu koračali, stremili“.

I mi u molitvi večernjoj
preskočeni i nepročitani,
naše boje utisnute u suton,
u rano jutro pod zracima
što kroz prste se provlače,
čekamo dugu posle kiše,
lukove na nebu obojene,
našom krvlju iz plave knjige.

ODŽIVLJENO S DALJINE

Nepregledna daljina od kapi
boje crvene, boje stvaranja.
Bože kako samo izljubismo noć,
dok pratili su odjeci korake
niz stare ulice, niz naše beskrajne.

Ishvalismo mesec nektarom daljine
opojnim, dugim sasutim polegnućima
kroz sve naše jecaje violinskih struna.

Jecaje kroz plamen, kroz titraj
sa zalutalim osmehom, zanemeli,
sa svim ordenjem mesečevog puta,
spajanja i lutanja kroz stihove ispisane,
mi iscertani na horizontu plovidbu zadobismo.

Bože kako samo izljubismo noć
svu nestvarnu i razmetljivu
kao prolećno stizanje kroz veo magle
što stupa sa malo blede boje,
sa malo reči, sa usana što poteče.

SA STEPENIŠTA TAME

Beše li dan ili jedan odlazak
kad demon je na stepeniku
prvom na prispeću kopiladi
trešnjinog cveta mirisa,
o ramenu teška godina
i sve ispričane priče i slova?

Treni na slike pristaju svi
i zaborav preko kamenog polja,
ružnodušni dželat primiče se
s pergamentom putnika u levoj,
i mačem oštrim u desnoj ruci.

Pastiri svojim pogledima
oreole neba ispraćaju u plavo,
bojene snove u oplemenjenu žetvu,
zvezdanu sa srebrnim prahom,
zadnji korak umara, zastaje dah,
zastaje vreme ispod fenjerskih svetala.

PUTNIK

Posustao si putniče
iza tri besede
i zborovanja, četvrtom
samo pomen.

Prvo: Utajniče slabonakloni
kad podari dušu osmehu,
ne zarida ti lik posvećeni
ispod maske od mesečine,
iza zastora što skriva ti težnje.
Sram odbegao iz tvojih džepova,
prosuti vrčevi crvenog vina trag
tvoj je pred čeljustima hrtova.

Drugo: Privijaš nepatvorene linije
u tkanje večne modre vatre i svetla
prekrivene suzdržajnosti u odajama,
ime ti ne bi u psalme i svitke trajanja,
pod smehom raste tvoje sledstvo,
tvoji horovi opevaju te stihovima,
muze ti posipaju latice pred korakom,
pred svim stupanjima budućim.

Treće: Lutalice večiti, prostori što te ištu,
vratnice kako se otvaraju pred namerom
putnika o priskrbljenim mudrostima,
sa leve, sa desne strane njedara nebesa
hodiš ohrabren pozivima daljine, susreta
tamo gde govore vode, gde se spajaju,
gde gasnu dve vatre; crvena i plava, čutnja,
i gromovi istovremeno smenjuju prožimaju.

Četvrto: Samo je sloboda za početak i kraj
dovoljna!

KLESAR NAMERE

Linije tražim
još neporođene,
pod prstima si nestvarna,
pod devetim udarom sečiva,
pod iverjem prikupljam dah,
i prah pod dlanom, sa tebe
skidam sve nestvarne slojeve.

Iskre dok biju tražim te
kao brodolomnik obalu,
u godovima prebrojanim
pod zamahom umornim,
tu si negde ispod dozivanja,
ispod neposustajanja,
ispod nepomične lepote.

ČINOVI I LIKOVI

Podignuti zastori,
lica otkrivena,
maske spuštene,
niti povučene
u prvom činu,
beloj knjizi, bdiju.

Lobanja na dlanu
u trećem činu,
šarlatan junak
iz prašnjavog ugla
stupa na scenu,
ubira danak
suflerske prismotre,
bodež skriva, oštri,
reči mnoge probrane.

Pehar pun mraka
podiže visoko
dok sever prepušta,
zaboravu krike labuda,
bodežu preljubničkom
posle naslućenog
sledećeg čina,
kad razdrešeni su
konopi i gasnu vatre.

PONOVNOST

Starim sličenjima
utažujem razlistavanje
nad rasplamtelim žutilom.

Sem po koji osvrt
na slobodne godine,
polja suncokreta,
neki ostavljeni povraci
za iduće razlistavanje.

U slova upisane
knjige tamnih i sivih,
prelistavam prstima
starim usporenim.

Stranu po stranu,
upis po upis
dok vetar razmiče
zastore paučine,
raskida niti fine, prozirne.

NAZRENJE PROLAZA I
TEŽNJE

U KOLEVCI NAZRENJA

Godine prošle izatkane,
pauk na staroj knjizi
taji prokazane niti stremljenja,
fenjer na kaminu bez vatre
neko prigušeno svetlo baca.

Na haljine noćne i tišinu
spušta se meki zrak sneni,
glasovi preko nebeskog grla
provučeni kroz prolaze,
kroz nakanu obojenih staza.

Odjekuje zavetno zvono
sa zvonika stare kule,
doziva zadnji put na plovidbu
što vekovi je spremaju,
u oku samo slika sažeženih
krila i jata ptica na obzorju.

SVEDOČENJE

Stišavana nit provučena
kroz vremešnost, negde
na rubu kraja trajanja,
između vode i neba, svja,
možda i sna urođenika.

I nema verovanja
drvenim atima ni utrobi
što poklonički ište stišavanje,
najjaču reč u mudroj knjizi.

Spajanjem neba i reke
pred predvečerjem nemirnim,
ljube se plamen i tmina,
muze u svojim velovima
stihove skrivene, krvave nose,
trak luče u njedrima za sve,
za mnoge opevane ljubavi.

SAZNANJE

Dve mi vatrene ptice
dozivaju sećanje,
let put neba, visine,
nude pero za najjača
slova među stranice
ispisane krvlju, zvezda.

Korake kroz oblake
dok krune se vaznesenja,
kroz cijuk ptica gubim dah,
u krvi trag mi se nudi.
Da krenem njime, dokle ću stići?
Ne znam...
ni vodu sa divlje reke,
ni ostale putnike na daljinu spremne.

I presretoše mi reč u grlu
lepeti krilatnika i ratnika,
kad došlo je vreme za umiranje
za slavu na najvišem brdu
odakle se vidi moja daljina,
gde se vijori tirkizno plava zastava,
gde spava moje najsvetlije saznanje.

BDENJE

Golorečivost izandala
troši se niz liniju belu
iskidanu i gubi u odjek,
među neznanima,
među trošnim nastojanjima.

Kad odjekuju horovi
niti spajaju u najfinije tkanje,
tonovi teku sa struna harfi,
boje se stapaju u nove slike,
nebo otvara svoja njedra.

Lepršaju zastave,
kad jedra pomeraju brodove,
sve brže kroz vale nepregledne,
kad crna boji i srebrno oko vidi sve,
sve spozna pod plamom sveća
na starom pergamentu.

OČITAVANJE

Trag u mome oku
bivao je kao slika,
obmana, fatamorgana
dok govoriš...
zaveštanje noćne ptice,
ničije potvrde ispod koraka.

Kao da slutiš, usne neme
pogledom dugim,
zastojem na pločniku, kiše,
i ćutnjom osećaš sve...
ako se ne pročita moje pismo
pozovi me gore na brdo,
gore gde deliš tapije na svako slovo,
za svaku knjigu zlatnih korica.

Ako se krugovi moji ne označe
prstom što ih pokazujem,
i vreme što curi iz peščanika,
prikrade demon sa svih obećanja,
onda trun je znakopitanje,
i njedra prazna, poverenog bivanja
a možda i prevara noćna.

VODA

Znak sam
i kap sa mesečevih
izvora...
zabrideli trag
sa tvojih usana.

Boja sutona,
svetlost fenjera,
kad obale se kunu,
pod dahom vaseljenskim.

Vetar sam sam
nad travom, lišćem,
i brdom...
pergament svetih stihova.

Voda u reci,
na dlanu, oku
u njedrima nebeskim,
kap sa mesečevih izvora.

Ispisano slovo
u tvojoj knjizi sećanja,
jutro pod uzglavljem
kad sni se lagano slože.

ZALOG

Trag u mrlji
na puti odćutanoj,
boja srebrnog praha
po krilima prosuta.

Dok vrišti tišina u grotlu
crne nemirne crne,
na pragu iskupljene noći.

Knjiga otvorena
kao divlji cvet kraj obale,
kao hramovi za molitvu
kad pozivaju u jutro,
u predvečerje obojeno.

U ljušturi... skrivene
ptice gnezdo svijaju,
nitima težnje vezuju,
i dan i noć, i jutro, svet.

PRVO PREDANJE

Samoodrečenost treperi
pod svetlima fenjerskim,
noć me doziva mrkla,
duboka noć, bez reči
i putokaza, raskršća mnoga,
na sve vuku korake, tragove.

Kad siđem sa pravog puta
u mnoge vekove zalutao
i vratnice sopstva otvorio,
dok priskrblijujem svoje
nakane i putopisanija jaka,
i slaba na dlanovima otkrovenja.

Sva slova u njedrima
sakupljena sačinjavam knjige,
za nebo, za visinu nezaveštanu,
svima onima koji dotakoše kap,
moju kap sa nepresahnutih izvora,
boja i svetlosti plave i crvene.

OČITAVANJE OTISKA

POSLE OTISKA

U krug umočen plamen
kao dah u posustalu noć,
posred noći zastali titraj,
napola ispijena čaša vina.

Jauk neba i tamni odraz,
senke u nameri spremne
pod otiskom u pesku,
u peščaniku vreme kraja.

Veličanstveno nestaje...
odjek zacenuti iz dubine,
iz najdaljeg hodnika ćutnje
u krug umočen plamen,
rastače razgolićenu noć,
razliva boje niz jezike vatre...

JA SAM TVOJA DALJINA

Jer ja sam ptica
i istina,
vetar u tvojoj kosi,
reka u tvojim njedrima,
dah predvečerja na usnama,
sve sam to...
i prah mesečev
na dlanovima,
kad me dodiruješ,
ja sam daljina u tvome oku
dok gledaš me snena...

IME

Moje ime je vetar
kad krenem
niz tvoje usne,
niz tvoje šapate,
čujem svoje ime,
zamrsim kosu crnu,
krenem niz njedra,
cvetna prolećna.

Moje ime je pesma
kad u stihu te pomenem,
kad s kišom prošetaš
lakim korakom niz brdo
a zvona zazvone teška
i molitva se počinje
u raskalašno predvečerje
i prati sve naše puteve.

FENJER

Fenjer u ruci nosim
od početka, prapočetka
kroz hodnike najdalje
vaseljenske koračam,
svetlo jarkožute boje
probija opnu tmine,
plaštove skida, uklanja.

Pulsira misao kroz težnju,
koroz reč tvori stihove,
ja sam na putu večnom
na vodenoj stazi traganja,
na pramcu brodova i sna,
s fenjerom u levoj ruci
i perom u desnoj,
na brdu odakle se vidi daljina,
odakle se spoznaje nebo
i sva nutrina sopstva.

* *

Svetlo fenjersko iznad knjige,
iznad slova i pronađenih reči,
svetli, prosipa boje kroz prste,
niz linije, niti što spajaju nebo,
znam sve ove tragove što kroz
pustinju vode, lutanja i smrt
što kuša, igra se sa putnikom.

A neće ona moje boje hrabrosti,
boje hrabrosti voli moja sloboda,
voli je ptica što u visine stremlji
svojim krilima, svojim oštrim kljunom,
moji izvori s najviše planine,
vole visine i svetlo što se pomalja.

Moj fenjer mesečevim fitiljem gori
kroz damar zrak propušta i poji,
dok penjem se dok nadvisujem se
od korena odvojen tihom pesmom,
dok me vetrovi biju, dok me kiše
poznaju po tragovima u svetlu,
dok me noći ogrću tamnim bojama,
jutra dočekuju sa izgubljenih snova.

IZ RECENZIJE

..... Pesnik Zoran S. Piljević tvori upečatljivi samosvojni rukopis o spoznanju sveta, našeg trenovanja u njemu i sustizanja pod vremenom. Poetika hodočašća kroz vreme popločana neizvesnim smernicama i na takvom imaginarnom putešestviju jako se susiču silnice života. Pesnik razabira osnove tih temeljnih odrednica nas arhaičnih i pređašnjih i potonjih, modernih u trajanju. A trajanju je predznak istina, veli autor, jer ona je u peščaniku trajanja jedina suštinska supstanca. Pesniku ostaje, varljivi tren za čin lucidnog proniknuća u nutrinu tajne ili za put u jalov ćorsokak kao deo lavirinta sveta.

Prof. Dr Danica Andrejević

Beatrisa Stošić

Umesto pogovora

TRAGOVI POD FENJERSKIM SVETLIMA

“Mnogo je nivoa duhovnog i stvaralačkog bića, na nekima smo bili, ka nekima smo zapućeni”...

...govori danas pesnik Zoran S. Piljević, čiju ste zbirku FENJERSKA SVETLA, odnosno, nakon mnogo godina, njeno drugo dopunjeno izdanje upravo pročitali. Bez ovog skoro slučajnog komentara samog autora, pomalo izmeštenog iz svog namenskog konteksta, priznajem, teško bi bilo pronaći uvodnu rečenicu za ovaj prikaz. Utoliko pre što do kraja nisam uspela da razrešim sopstvenu dilemu da li bi ovaj tekst trebalo da figuriše kao predgovor ili kao pogovor... Da li čitaocu ovih stihova, zgusnute i jake simbolike, svesno upotrebljenog arhaičnog rečnika, stihova prečišćenih do nivoa zagonetnosti, gotovo do poetskog asketizma, a ipak prebogatih bojom, melodijom i značenjem, da li dakle potencijalnom čitaocu unapred dati neke smernice, kroz predgovor...ili mu omogućiti samostalni doživljaj i dodir sa ovim lirskim sazvežđem, a zatim ga kroz pogovor vratiti na početak, navesti na nove

tragove, prigušeno osvetljene "fenjerskim svetlom", tragove negde delimično, a negde autorovim izborom skoro sasvim prikrivene.

Jer, kao i u zbirkama novijih datuma (**Noć svete slike, Severni put, Beleške iz Āla i druge** i zatim **Prelaz**, u beskonačnom čekanju da izdavač pronađe sredstva za objavljivanje, kao i **Ptice u njedrima** - zbirke koja bi uskoro trebalo da "poleti" među čitaoce) i ova prva zbirka u literarnom opusu Zorana S. Piljevića sadrži u sebi sve elemente i postulate njegovog pesničkog opredeljenja i stvaralačke misije koja mu je, nekim zvezdanim rasporedom, samim rođenjem dodeljena...na čast i na pokoru istovremeno.

Poezija **FENJERSKIH SVETALA** je višeslojna, vokabularom često zavodljivo arhaična, zgusnuta u simbolima i snažna i prijemčiva u svom diskretno naznačenom romantičarskom plaštu.

Po svojoj suštini ona je traganje za spoznajom sveta i smislom našeg postojanja u Univerzumu, hodočašće kroz sopstvenu pustinju sa namerom proniknuća u viša saznanja. Takođe ona je putokaz svima koji svesno ili nesvesno kreću stazama spoznaje i samospoznaje, odnekud intenzivno osećajući da život nije samo ovaj tren koji nam je dat u sveukupnom postojanju sveta. Na graničnoj liniji umetničkog i metafizičkog, sa povremenim iskoracima u ezoteriju u njenom najpozitivnijem obliku, poezija u ovoj zbirci je sublimisano naslućivanje mogućeg zvezda-

nog porekla čoveka, porekla zaboravljenog kroz naslage životnih ciklusa i izvitoperenog nekada davno pogrešnim prepletajem osnove i potke... prostora i vremena.

Po specifičnoj umetničkoj ideji autora... ova zbirka je svojevrsna mapa,...zvezdani atlas koji on, opredeljen svojom stvaralačkom misijom, istražuje, tumači i dopunjuje. Poput fenjera, on osvetljava tragalačku stazu smisla života i stvaralačke iskre, korak po korak. ...Pod prigušenim ali postojanim fenjerskim svetlom otkrivaju se putevi saznanja...ali i stranputice, ponori... grotlo koje priziva svojim lako dostupnim sjajem, nasuprot plavetnilu nad "brdom sa koga se vidi sopstvena daljina" do koga se stiže kroz mukotrpno hodočašće hodnicima sopstvene duše, i kroz pristajanje na potpunu usamljenost i samodovoljnost, koja se gotovo uvek kod umetnika koji imaju snage za ovakvu potragu manifestuje i u objektivnom izuzetno napornom životu, na granici izolovanosti i dnevnog preživljavanja. Nimalo slučajno u pesmi RUŠEVINE iz ciklusa OPSESIJA DNEVI pesnik kaže:

*Njemu i ostalima
preko vode bez izmaglice
ne preporučujem svoje ruševine na jugu.*

*Ni vinograde avetne
u tišini!
Jedino tišinu Van Goghu i njegovom*

posvećenju

darujem...

i krv u peru jedinom putniku bez prave reči.

Po izboru simbola i jezičkog iskaza, ova zbirka, iako najmlađa iz pesničkog i životnog opusa Zorana S. Piljevića, spada možda u najkomplikovanije za tumačenje. Širok raspon simbola od tradicionalnih, preko metafizičko-filozofskih, do sasvim ličnih, originalnih, kreiranih uporedo sa otkrivanjem smisla pojedinih nivoa duhovnog i stvaralačkog bivstvovanja, predstavlja svojevrsan izazov za mnogo širu i detaljniju analizu u okviru neke potencijalne buduće studije celokupnog pesničkog stvaralaštva ovog autora. Pesnička sloboda u korišćenju višeznačnosti pojedinih simbola, u zavisnosti od željenog konteksta koji autor apostrofira, takođe "otežava posao". Sam izbor fenjera kao simbola utemeljen je istovremeno u duboko ličnom, emotivnom nivou oslonjenom na lokalnu tradiciju i boje de-tinjstva, zatim na opšteprihvaćenom "filozofskom" tumačenju, ali i na ezoterijskom aspektu, koji u ovoj zbirci, iako veoma blago dodirnut ipak ima značajnu ulogu u ličnom traganju autora za istinom i suštinom, za ključem koji otvara "nebesne vratnice". Arhaičnost jezičkog izražavanja, delimično rezultat svesnog izbora autora, a velikim delom i kao nešto što je kodirano poreklom, rođenjem i životom na tradicionalnom i istorijski najznačajnijem tlu srpskog roda, takođe je nešto

što doprinosi snazi i lepoti stihova, dajući im prizvuk davnih učenja "knjiga starostavnih". Poput molitvenih zvona trepere stihovi, starinske reči, kod čitalaca prepoznate na nivou nesvesnog... pesničko majstorstvo koje gotovo neprimetno običnog čitaoca preobraća u neku vrstu sledbenika na putu ka spoznaji dubljeg smisla života.

U ukupno pet ciklusa ove zbirke raspoređene su pesme, grupisane kao zvezde u sazvežđa, svaka sa svojim specifičnim sjajem i intenzitetom (poetskog) zračenja, a svako sazvežđe, opet, predstavlja posebne nivoe kroz koje se pesnik, "noseći svoj fenjer", približava odgonetanju nebeskih tajni, naslućenog davno kodiranog zapisa, i onome što je svakom stvaraocu možda od najveće važnosti...a to je "nazrenje prolaza" do samog izvora kreativnosti, bilo to u umetničkom ili u "božanskom" smislu.

*Mozaikom na tvojim dlanovima,
ti u tamnom velu bleđa i prizvana
u predvorjima čekanja i plamena. (Stupanje...
ciklus Nebesne vratnice)*

*Dostupamo kao nikada pre,
kao nikada više u potonje bivanje
i verovanje da tu smo sjedinjeni od praha
kao dosegnuto nebo, kao kraj i početak,
prizivam te, prizivam kroz noćnu tišinu,
kroz lomaču vaseljensku. (Stupanje... ciklus
Nebesne vratnice)*

*Kroz muk dosezanje
put i belina stvaranja,
kap vode za žedne usne,
za slovo uklesano u kamenu,
za stih što vodi u nebo. (Pesma...Nebesne vratnice)*

Dve početne pesme, kao i pesme petog ciklusa Očitavanje otiska, svojevrsan su kompas u ovoj zvezdanoj plovidbi Multiverzumom. Prve dve predstavljaju neku vrstu uvoda, nagoveštaja budućih traganja, dok su pesme petog ciklusa svojevrsan epilog (privremeni)... skup saznanja zapisan u "brodskom dnevniku", kao svedočanstvo i kao trag za kojim će se ići dalje... trag osvetljen fenjerskim svetlom i dodatnim jednim sjajem, jednom moćnom kreativnom energijom koju u nedostatku kompleksnijih termina nazivamo ...ljubav. Međutim, čak i ona, ovde, ima višedimenzionalno značenje:

*Jer ja sam ptica
i istina,
vetar u tvojoj kosi,
reka u tvojim njedrima,
dah predvečerja na usnama,
sve sam to...
i prah mesečev
na dlanovima,
kad me dodiruješ,
ja sam daljina u tvome oku
dok gledaš me snena... (Ja sam tvoja
daljina... Očitavanje otiska)*

I zatim :

*...ja sam na putu večnom
na vodenoj stazi traganja,
na pramcu brodova i sna,
s fenjerom u levoj ruci
i perom u desnoj,
na brdu odakle se vidi daljina,
odakle se spoznaje nebo
i sva nutrina sopstva (iz završne pesme
Fenjer...Očitavanje otiska)*

Na kraju, u nečemu što bi moglo da bude, uslovno rečeno zaključak (delimični i privremeni) ovog teksta, istakla bih pesmu za koju lično smatram da je jedan od stožera ove zbirke, tačka razvoja stvaralačke spirale i tačka uviranja i ponovnog izviranja energije ovog lirskog svedočanstva. Pesma koja je sublimacija unutrašnjeg poziva na putovanje bez garancija, prepoznavanje traga, sumnji u dostignuto i namera da se u traganju nastavi, bez obzira na neizvesnost rezultata. Jer...jednom krenuvši na ovakvo poetsko i životno hodočašće...povratka nema. Sveprisutna kreativna energija utkana u sve što nas okružuje, kao i u nama samima takođe, obnovljivost i ponovljivost u ciklusima postanja i traganja, jednom udahnuta, vodi nas kroz mnogobrojne prolaske i nivoe postojanja. Oklevanja i povremenih zastoja bude, ali odustajanja ne. Ili...stihom isk-

lesan, fenjerskim svetlom označen, ovako glasi zapis između korica ove zbirke, ovog zvezdanog atlasa:

*Trag u mome oku
bivao je kao slika,
obmana, fatamorgana
dok govoriš...
zaveštanje noćne ptice,
ničije potvrde ispod koraka.*

*Kao da slutiš, usne neme
pogledom dugim,
zastojem na pločniku, kiše,
i ćutnjom osećaš sve...
ako se ne pročita moje pismo
pozovi me gore na brdo,
gore gde deliš tapije na svako slovo,
za svaku knjigu zlatnih korica.*

*Ako se krugovi moji ne označe
prstom što ih pokazujem,
i vreme što curi iz peščanika,
prikrade demon sa svih obećanja,
onda trun je znakopitanje,
i njedra prazna, poverenog bivanja
a možda i prevara noćna. (Očitavanje...
ciklus Nazrenje prolaza i težnje)*

Pesme ČITAČ LUNE i ŽIG iz ciklusa BO-SONOG ZBOG NEBA, i još neke iz ovog ciklu-

sa, takođe su izuzetno značajni zapisi ove zbirke. Svrha ovog teksta međutim nameće svoja ograničenja, zbog kojih takođe nema prostora da se pozabavimo ni lepotom stihova i poetskih slika... nezavisno od njihove simbolike i poruke, a to je upravo ono prvo što u samom startu običnog čitaoca kao jak magnet uvuče u ovu zvezdanu plovidbu. Ta lepota, neobičnost i boja stihova međutim, budući da već i sama nalazi svoj put do osetljivih struna duše svih koji dođu u dodir sa ovom poezijom, sačekaće neku buduću opširniju analizu... kad ili ako kvalitetna poezija ponovo dobije svoju šansu u osiromašenim izdavačkim kućama nasukanim u plićaku potrošačkog mentaliteta.

Pesnik Zoran S. Piljević je škrt i hermetičan u komunikaciji sa čitalačkom publikom, ne daje objašnjenja, ne nudi rešenja, svoja saznanja kao da zapisuje samo uslovljen misijom pesnika koja mu je nekom "višom voljom" dodeljena a ne iz sopstvene potrebe da stekne publiku i "sledbenike". On samo ostavlja tragove na sopstvenom putu, fenjerskim svetlom osvetljava samo korak po korak...prate oni koji su svesni da svoje traganje svako mora da počne i završi sam, oni koji umeju da vide dragocen odsjaj zvezdanog praha u redovima ispisanim na početnoj belini stranice...Jer svako svoju knjigu spoznaje piše i živi sam, visoka je cena i neizvestan put.

Za najbolje stihove najveća cena se plaća, i retki su oni koji istraju, oni koji umeju i imaju

čime da plate...oni čiji je talenat toliko različit i snažan. Njihovo je carstvo poetsko, njihovo prokletstvo ali i blagoslov suštinskog stvaranja, kad se stalože ispisani stihovi i materijalizuju ključ za "nebesne vratnice". Jedan od takvih retkih je Zoran S. Piljević i njegova poezija pod "fenjerskim svetlima"... pesnik koji govori:

*"Moj fenjer mesečevim fitiljem gori
kroz damar zrak propušta i poji,
dok penjem se, dok nadvisujem se
od korena odvojen tihom pesmom,
dok me vetrovi biju, dok me kiše
poznaju po tragovima u svetlu,
dok me noći ogrću tamnim bojama,
jutro dočekuje sa izgubljenih snova".*

I njegova poezija koja kaže:

"Samo je sloboda za početak i kraj dovoljna!"

SADRŽAJ

Na kiši	7
Praćenje	8

KAPIJE NEBESNE

Stupanje	11
Jutro	12
Pesma	13
Prekoračenje boje	14
Opus	15
Značenje, ruke i nebo	16
Nebo	17
Na vratnicama ukazanim	18
Kad spoznao sam zalaske	19
Druga misao	21

OPSESIJA DNEVI

Uvod	25
Da... znam taj osmeh	26
Opsesija dnevi	28
Tamna	30
Zaborav na zalasku	31
Žig	32

Ruševine	34
Trajanje i istina	35
Prepuštanje	36
Pogovor	37

BOSONOG ZBOG NEBA

Bosonog zbog neba	41
* *	43
Belo i crno	44
Čitač lune	45
Od boja kruna	47
Odživljeno s daljinom	48
Sa stepeništa tame	49
Putnik	50
Klesar namere	52
Činovi i likovi	53
Ponovnost	54

NAZRENJE PROLAZA I TEŽNJE

U kolevci nazrenja	57
Svedočenje	58
Saznanje	59
Bdenje	60
Očitavanje	61
Voda	62
Zalog	63
Prvo predanje	64

OČITAVANJE OTISKA

Posle otiska	67
Ja sam tvoja daljina	68
Ime	69
Fenjer	70
* *	71
Iz recenzije / Prof. Dr Danica Andrejević	72
Umesto pogovora / Beatrisa Stošić	73
Sadržaj	83
Beleška o autoru	86

BELEŠKA O AUTORU

Zoran S. Piljević

rođen 22.06.1965 god. u Prištini

Udruženje književnika Srbije.

Književno društvo Kosovo i Metohija.

Poezija zastupljena u zbornicima i antologijama.

KNJIGE PESAMA :

Fenjerska svetla (1995) - Novi svet, Priština.

Noć svete slike (1997) - Gutenbergova galaksija,
Beograd.

Severni put (2008) - Vranjske knjige, Vranje.

Beleške iz Åla i druge (2009) - Vranjske knjige,
Vranje.

Ptice u njedrima (2014) – Svet knjige, Beograd.

Fotografija autora i izbor vinjeta: Ana Piljević
Slika za korice: Mike Savad

Prijatelji knjige

Raphaël Baudrimont - France
Zoran Škemba Vukmirović - Australia
Beatrisa Stošić – Srbija

Zoran S. Piljević
FENJERSKA SVETLA

Izdavač:
SVEN, Niš

Za izdavača:
Vladan Stojković

Recenzent:
Prof. Dr Danica Andrejević
Beatrisa Stošić

Lektor i korektor:
Zoran S. Piljević

Korice:
Mike Savad

Prelom:
Elizabeta Oparnica-Žikić

Štampa:
SVEN, Niš

Tiraž:
300 primeraka

ISBN 978-86-7746-463-9